

آبونه شرائطی : هر یر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) آلتی ایلمی
(۲۲۵) ، ممالک اجنبیه ایچون
سنه لکی (۴۵۰) ، آلتی آیلنی
(۲۵۰) غروشدور.

نسخه سی ۷،۵ غروشدور .
سنه لکی ۵۲ عددور .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خائنده

اخطارات
آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولتور . درج ایدله یین
یازیلر اعاده اولتماز .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد ماکف

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

تذکره

آدره من تبدیلینده ایریجه
غروش کوندرملیدر .

مکتوبلرک امضالری واضح
واوقوناقلی اولسی و آبونه
صره نومروسی محتوی
بولونسی لازمدر

ممالک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرس لرینک
فرانسزجه یازلسی رجا اولتور .

پاره کوندرلدیکی زمان نهیه
داثر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولتور

منکر خیالدار!

بزم موجودیت علمیه منری استخفاف ایتمین بر طبقه اجتماعی منری یوق ایدی. بزى استخفاف فکری الیوکسک محیط اجتماعیلردن الیودون محیط اجتماعیلره قادر ساری بر مرض مستولی حالتی آلمش ایدی؛ فردی وخصوصی حسله بعضاً اجتماعی و عمومی حسله واسطه تظاهراتی اولور. هر هانکی بر یوله صربه سنی آلا بیلدیکنه قوشدیران فردلرک، رهکذا. لرلنده تصادف ایتدکاری صنفمز افرادینه قارشى، [خوجا، خوجا] خطاب تحذیر آمیزیه یوکسلتدکاری استخفاف آوازه لری حقمزده بسله نیلن عمومی و اجتماعی حس استخفافلرک بلیغانه ترجانلری ایدی. بوسیل حسیات جریاننه قابیلاراق بزده، کندی کندمنری استخفاف ایتکه باشلامش ایدک. ا. حس استخفافک عملی تظاهراتی طلبه علوم آره سنده وقوعه کلیوردی. مدرسلى ردورلو بکنمیلورلر، دائماً شکایت ایدیورلر، شکایتلری متمر اولمایجه، عمومی، خصوصی غره ولر یایمقدن چکنیمیلورلردی. بعضیلرنده حصوله کلن مایوسیت مدرسله لک معارف اداره سنه دورینی تمنی ایتدیره جک درجه یه واصل اولمش ایدی. عجبا مستولی بو حس استخفافلر طوغریمنی ایدی؟

صنوف و طبقات سائرته ک استخفافلری هم طوغری ایدی، همده طوغری دکل ایدی. طوغری ایدی. چونکه استخفاف ایدیه جک فردلرمن یوق دکل ایدی. فقط شایان استخفاف فردلرک موجودیتی یالکز کندی صنفمز منحصراً قلیور ایدی. دیگر طبقه و صنفلرکده شایان استخفاف فردلری آزا کسک دکل ایدی. تزییفلری، مؤاخذلری؛ اگر طوغری ایسه، مفید ایسه، نافع ایسه، عموم صنفلرک شایان استخفاف فردلرینه سیاناً و مشترکاً توجیه ایتک بر لازمه نصف و معدلت ایدی. نصف و معدلتک ده آاز بر درجه سنی ده تزییفلری، مؤاخذلری، استخفافلری صنفمزک. موجودیتلرینی انکار ایتدیکمز. استحقاقکار فردلرینه حصر و تخصیص ایتک ایدی. حال بوکه، نصف و معدلتک بو آاز درجه سنه بیله مظهر تجلیات اوله میور ایدک. قورولر. بزده یاشلاریمزک یانی صیره یانوب یاقلیور ایدی. عمومی یانغیمزى باصدره جق بر اطفا ئیه آلا یی ده یوق ایدی. هله اکثر مطبوعاتمز بو حریق حیثیتسوز مزه قوندا جلیق ایدیور ایدی. بو وضعیت قارشوسنده، تماماً یانوب قورتولمای تمنی ایتک ال نافع بر تمنی ایدی. تمیمز تحقق ایتدی، فقط، مرقد مبارکز طاشلامقدن حالا قورتوله میور!

طوغری دکل ایدی. چونکه استخفافه مستحق اولمایان فردلریمزده بولنیور ایدی. و بو فردلریمز، صنوف سائرته ک استخفاف ایدله یین فردلرندن ده آتشی دکل ایدی. آره ده یالکز شوفر ق وارا ایدی: صنوف سائر

فردلری آاز وارقلرینی چوق کوسترمک یولنی طومش ایدی. عمومی حیاته قاریشمش اولمالری، سبسلری طویولا جق محافل و مواقعه بولمالری، عمومی وسائلدن استفاده طریقلرینی بیلملری وارقلرینک نفس الامری درجه سندن افزون کورونملرینی تأمین و تسهیل ایدیور ایدی. یک مساعد وضعیتلرندن بالاستفاده کندی موجودیتلری لهنده و بزم موجودیتلرک علیهنده پرو پاغاندا یایق یکانه مشغله لری ایدی. ایشته بوسایه ده و بو وسائلدن استفاده ایتک صورتیه، کندیلرینک آاز وارقلرینی چوق کوسترمک و بزم چوق وارقلریمزى یوق تلقی ایتدیرمک موفق اولدیلر و یا خود اولمشلر ایدی.

اونلرک بو تحکم و تعظملری قارشوسنده، بز، رمضان شریفک عشر اخیرنده هر هانکی بر جامع شریفک بر کوشه رحمانی سنه چکیلن متکفلر و یا خود دوره سیر وسلوکی کچیرمک اوزره هر هانکی بر تکیه نک حجره درویشانه سنی چله کاه اتحاذ ایدن مریدلر کبی، مدرسله لک لاهوتی قبلری آلتنده حبس نفس و حیات ایتش، حضور و راحتمزى اخلاص ایدر اندیشه سیله آفاق و اطرافدن کله جک سس و صدالره قارشى قولقلریمزى طیقاش و بو حال و حرکتمزله، حیات عمومیه خارجنده برسکون و سکوت دنیاسی تأسیس ایتش بولنیور ایدک. حیاتده مجادله، مجادله ده جز بز، جر برده شارلاتانلق، عصر مزک ال مترقی برقی ایدی. بز، بو قنک تماماً بیکانه سی، جاهلی، غافل ایدک. آنک ایچون وارقلیمزى کوسترمه مدک. متحرک و متکلم رقیلریمز بزم ساکن و ساکت وضعیتلرندن بالاستفاده کندیسنى وار، بزى ده یوق تلقی ایتدیردی، حق کندی یوقلغمز

کندی کندیمزى استخفاف ایتدیمزده هم طوغری ایدی، همده طوغری دکل ایدی. طوغری ایدی، چونکه اسلامیتک و مسلمانلرک بزدن بکله دکلی خدمتلری ایفا ایدمه میور ایدک. حیات عمومیه خارجنده یاشاماز احتیاجات عمومیه یی آ کلامازمه و آکا کوره بر خط حرکت تعقیب ایتدیمز، مانع اولیوردی. یکی نسللر یکی عصرلرک سموم اجتماعی سیله کوندن کونه زهرله نیور ایدی. اونلری تریاق دیانتله تداوی ایتک وظیفه سنی بز ترتب ایدیوردی. دینی رچته لک تحریر و تنظیمی وظیفه سنی بز دوشیوردی. حکمتله، منطقله، ملائمتله مزوج و مزین دینی اثرلر، کتابلر، رساله لر، مجموعه لر نشر ایدره ک صلاح و فلاح اخلاقی یوللرندن، انتظام و انضباط اجتماعی ساحه لرندن یکی نسللره رهبر و پیشوا اولق بزم وظیفه موروثه من ایدی. عقیده بوزوقلقلرندن، عمل یوقسولقلرندن بزمده یک مهم بر حصه مسئولیتمز وار ایدی. بز، یالکز عالم اولمایه جق ایدک؛ حساس، متحرک، متیقظ، متبصر، فعال، متشبث ده اوله جق ایدک. علممز دماغمزده محبوس قالمایه جق، حیات عمومیه یه تعدی و تأثیر ایدره جک ایدی.

حیفا که حیات عمومی خارجنده قلماس علممزی مؤید قلمه بندلکه محکوم ایتدی . نه او حیات و حساسیتی ، حرکت و فعالیت کوستره بیلدک ، نه او حسیات ایله متحسس خیر الحفلر یتیشدیره بیلدک . بتون خدمت دینه من صوریلان دینی مسئلهله جواب ویرمه و جواب ویرمه چک طلبه یتیشدیرمه که منحصر قالدی . بو قصورمزی بیلدیکمز ایچون کندی کندیمزی استخفاف ایتمه من طوغری ایدی . بوعتراف قصورمزه علممزی کبی ، بشقه سنه فائده بخش اولمایان بر فضیلتمزد ..

طوغری دکدر ، چونکه بز هیج بر طرفدن تحریک ، تشویق ، حمایه ، محاببت ، تقدیر ، تلطیف کورمه دک . دائماً شوقمزی ، هوسمزی کسر ایدمه چک ، امیدلیمزی ، امللرمزی سوندیره چک معاملهله معروض قالدق ، غیر قابل اقتحام مشکلات ایله قارشیلادق . دوشدک ، حالری صوران اولمادی ؛ قالدق ، ألمزدن طوتان اولمادی ؛ دوست آرادق ، کندیمزدن بشقه دوست بوله مدق ؛ باری دشمن اولمایکزدیدک ، بو سوزلرمزه دشمنلق تلقی ایدلدی . مدرسه خرابه زارلرنده ، کندی کندینه بیتوب بویون خدای نابت نباتات وضعیتده قالدق . بو شرائط ایچنده آنجق بو قادر یتیشه بیلیر ایدک و آنجق بو قادر یتیشدیره بیلیر ایدک . آنک ایچون کندی کندیمزی استخفاف ایتمه من طوغری دکدر .

طلبه نك استخفافی ده ، هم طوغریدر ، هم ده طوغری دکدر . طوغریدر ، چونکه شرائط تدریسیه نی حائر اولمایان و یا خود آخ حائر اولان مدرسلری یوق دکل ایدی . طلبه ؛ آخ زمانده چوق مرحله قطع ایتک ایسته یوردی ، بعض مدرس افندیلر ایسه ، چوق زمانده آخ مرحله قطع ایتدیره بیلوردی . طلبه ، قارشوسنده ، واضح و سلیس افاده لی ، جوال و سیال فکری مدرسلر کورمک ایسته یوردی . بعض مدرس افندیلر ایسه ، مغلق ، چتره فیل افاده لر ، طورغون ، طونوق فکرلر ایله طلبه یی آوتمایه چالیشیوردی . طلبه شکایت ایدیور ، فقط ایشیدن ، دیکله یی اولیوردی . بعضاً مفتشله تفتیشه کلیور ، فقط آنجق مدیر او طه سنده کندیلرینه اکرام ایدیلن قهوه نك شکرلی اولوب اولمادیغنی تفتیش ایله اکتفا ایدیورلردی . بعضاًده ، طلبه ایله آره لرنده حصوله کلن منازعه ده تأمین موفیقی استراحتگاهلرینه دونوب کیتمکده آرایورلردی . حاصلی بعض مدرسلر ضعیف ، فقط اداره مأمورلری ، مفتشله ده ضعیف ایدی . جانی ، جوال ، متین ، مدرک علم و اداره آدملری آرانیلیمور ؛ برطاقیم حیاتسز ، بطی ، جین ، ضعیف الادراک کیمسه لر ایش باشه کتیریلیوردی . بو تذبذبات و تشوشات قارشوسنده ، طلبه بز استخفاف ایدیوردی و بو استخفافلری طوغری ایدی .

طوغری دکدر ، چونکه شرائط تدریسیه یی تماماً حائر مدرسلری آخ دکلدی . کندیلرینی تماماً نمون ایدمه چک کافی مقدارده مدرسلر

بولمق ده ممکن ایدی . هربری برکنارده کوسکون ، طارغین ، محزون ، مأیوس طوران بو کزیده لر تدریس کرسیلرینه او طور تولمامش ایسه ، بونک مسئولیتی هیئت عمومی مزه دکل ، مقام مسئولیتده عظمت فروش اولانلرمزه عائددر . بز ، مسئولیتلرینی مدرک چوبانلرک سوق و اداره لرینه تابع بر سورو اولسه یدق ، نه بر کیمسه حیات صغیه مزه طوقونور ، نه ده لاشه من اطرافنه قوشلر طوبلانیر ایدی . فقط چوبانلریمز بز سوق و اداره ایتک قدرتی کوسترمه دی . طلبه علوم ده ؛ چوبانلریمزه عائد اولماسی لازم کلن مسئولیتی بز تحمیل ایتک خطاسنه دوشدی . آنک ایچون ده ، هیئت عمومی مزی استخفافه باشلادی . هیئت عمومی سی اعتباریله ، استخفافلری بالطبع طوغری دکدر . فقط ، خطا اولسون ، صواب اولسون ، حس استخفاف طلبه نك ذهنتده برکزه بر طومش ایدی ؛ معارف اداره سنه کچمک ، اولنرجه هر درده درمان تلقی ایدیوردی . اورایه دور اولونجه ، ماکینه کبی ایشلر بر اداره سیستمنه قاووشه جقلری قاعته یی بسله مکده ایدیلر ، عاجز مدرسلردن ، بحریکسز مفتشله ردن قورتولا جقلرینه ربط قلب ایتش بولنیورلردی . نهایت امللری تحقق ایتدی . فعلاً معارف اداره سنه دور اولندیلر . آرتیق ماتم کونلری مرور ایتش و بایرام کونلری ده متبسم بر چهره ایله اولنری قارشیلامش ایدی . اولنرک سونجلی بز ده سوندیره ش ایدی . اولنرک معارف ارکان اداره و علمیه سندن بکله دکلی فوئاداداریه و منافع علمیه یی بزده بکله یورایدک . چونکه ، بزجه غایه : ملت و مملکتک محتاج بولندیغنی علوم دینه متخصصلرینک یتیشمه سی ایدی . بوغایه نرده استحصا ایدیه بیلیرسه ، اوراسی بر مدرسه دینه ایدی و بوغایه نك استحصا کیملر واسطه اولورسه ، اولنر علوم دینه مدرسلری ؛ احکام اعتقادیه و عملیه علماسی ایدی . آلمش اولدیغمز تربیه فکریه ایجابجه دارالفنون مدرسین کرامی حقنده ، طلبه علومله برابر بزده قوتلی حسن ظنلر بسله یورایدک . حتی ایچمزه ، طلبه علومله برابر ، الهیات فا کولته سنه شا کردقید اولنه جق مدرسلرده بولنیوردی . فی الواقع ؛ یوکسک درجه ده علممزی اولمادیغنی بیه چک قادر علمدن ده محروم دکل ایدک . مه ددن حده قادر تحصیل علوم ایله ، هنددن چینه قادر طلب علم ایله مأمور بولندیغمز ده بیلورایدک . آنک ایچون ، هنوز مساعد برسال وسنده ایکن ، اک یوکسک بر منبع تحصیل باشمزه اوچنده ایکن ، اورایه طلبه قید اولنما مزه هیچ بر مانع و حائلمز یوق ایدی . هند و چین طولاشادن ، شیخوختک مرارت ضعیف و عجربنی حس ایتمه دن الهیات فا کولته سنده ، فیضیاب تحصیل و کمال اولق ، بزم ایچون قاجیرلایه جق اک بیوک بر فرصت عمر ایدی . بزده بو شوق و هوسی حصوله کتیرن ، طلبه علوم ایدی . حیفا که شوق و هوسمزی کسر ایدن ده ، ینه طلبه علوم

غزته لرك خبر آلدينى بو مؤسسات تعليميه نك يكونى خپلى مقداره بالغ اوليور . غزته لرك هنوز واقف اوله مادقلرى ده كيم بيلير نه قدر در ؟ عجا بوسد والغا كيفيتى معارف وكالنتك امريله مى ايضا ايديليور ، ياخود ايشكذار معارف مديرلرينك اجتهادات خصوصيه لريله مى ؟ بز ظن ايتك ايسه ميورز كه معارف وكالتى هيچ بر استنادكاه قانونيسى اوليسان بويله بر قرار ويره بيلمش اولسون . بويله اولدينى تقديرده حدود قانونيه يي تجاوزايدن معارف مديرلرينك مسئوليتى لازم كلزمى ؟ مجلس مليك كشدنده هر حالده بو مسئله نك كال اهميتله نظر دفته آينه جغنده شبهه يوقدر . بز شيمدى خبر آله بيلديكمز حادثه لرى معارف وكالنتك نظر دفته عرض ايله اكتفا ايدرز .

* *

۱- اوتهدن برى ايسه مداوم وماذونلرندن بعض افنديلره ابوينلرينك آرزولرى اوزرينه جامع اوپه سنده قرآن كريم وعلوم دينيه درسلى تدريس ايتكده اولان چنكل كوي امامى ده تدريساتدن منع ايدلشدر . بو منع كيفيتك جالب دقت اولان طرز اجراسنى ده قيد ايتمه يي بر وظيفه عد ايدرز .

مدرسه لرك سدينه قرار ويريلىسى (؟) اوزرينه بوتون مكاتب وقفه و خصوصيه نك تدريساتدن منى حقنده بوليسه عمومى تبليغ اجرا اولونمش . چنكل كوي بوليسى بو تبليغات استناداً امام افندى يي تدريساتدن منع ايتمه قالقشير . امام افندى ديركه :

— بو قرارك بكا تعلق نه ؟ بوراسى مدرسه دكل ، مكتب دكل . [صانكه مدرسه لرك سد والغاسى حقنده بر قانون وارمش ۱] بعض ذواتك آرزوسى اوزرينه چو جقلرينه قرآن كريم وعلوم دينيه تعليم ايدىورم . بناء عليه او قرارك بزه شمولى يوقدر .

بونك اوزرينه بوليس امام افنديك افاداتى قيد ايدرك استانبول معارف مديريته كوندرير . معارف مديري امام افنديك بويله بيانانده بولونمسه حدت بويورور ، امامك اوقوتدينى جامع اوپه سنك درحال تمهيريده تدريسدن منى و آناختارلرينك ارساني ، امر ايدر . بواصرى تبليغ ايدن چنكل كوي بوليسى امام افندى يي و هيئت اختياريه يي قره غوله جلب ايدرك معارف مديريتك امرى موجبجه جامع اوپه سنك تمهيري ايديله چكنى ، بناء عليه آناختارلرك تسليمى لازم كلديكنى تبليغ ايدر . امام افندى ديركه :

— آناختارلرى بكا تسليم ايدن نه سزسكز ، نه ده معارف مديريتى در . بكا جامع شريفك و اوپه سنك آناختارلرينى تسليم ايدن اوقاف در . بناء عليه بن آناختارلرى اوقافدن باشقه هيچ كيمسه يه تسليم ايدم . هم بوراده بر طاقم امانتار واردر . بونلرك محافظه مى ده بكا مودوعدر .

اولدى ۱ . طلبة علوم ، بزم ، عالتا بر استكشاف مفرزه مز ايدى . كشفلى ، استفاده اميدلريله نتيجه ليرسه ، بزه ، اونلرى تعقيباً ، بر قيد و قبول استرحامنامه سى مستصحباً التهيات فا كوله سته مراجعتده بوله جق ايدك ، فقط طلبة علومك عظيم بر انكسار خياله اوغرامش اولدينى كوربيورز و اونلرده حصوله كلن انكسار خيالك بزي ده انكسار خياله اوغرامش بولماسدن ، درونمزده درين بر تاترطوبويورز . فى الحقيقه ، مدرسه لرك دور و تسلمى مسئله سنده ، معارف اداره مأمورلرينك ميدان وپردكاري تذبذبات وتشوشاتى طلبة علوم ايله برابر ، برده كورمش و بو تجربه مزدن ، معارف مؤسساتنده ، مدرسه لردن ده افضله بر انتظام وانضباط ادارى اوله ميه جغنى بالاستدلال آكلامش ايدك . فقط دارالفنون مدرسين كرامتك پك آزليله تماسمز بولدينى همچون ، چو قلرينك اقتدار علميلرى حقنده اساسلى بر فكر وقاعتمز يوق ايدى . كناردن ، كوشه دن قوه سامعه مزه واصل اولان خبرلردن — اكر طوغرى ايسه لر — مدارس مدرسلرينك ، طلبة علوم نظرنده تماماً امانده اعتبارايمش اولدقلى آكلاشيلور . حال بوكه بزي اك زياته استخفاف ايدن ، دارالفنون مدرسين كرامى ايدى . اكبر حسياته قابيلق طوغرى اولسه يدى ، دور رتسليمك بونتيجه سنى ممنونيت ايله قارشيلار ايدك . حال بوكه ملت وملكيتك منفعتى كوز اوكنه كتيره رك ، دارالفنونه كى بو علم يوقسوللغندن غريق تاتر و تأسف اوليورز . بو نتيجه نظرآ ، علوم دينيه تدريساتك التهيات فا كوله سته دور و تسلمى ، بر جنازه نك بر قبردن ديكر قبره نقل ايدلش اولماسنى آنديريور . فقط ، نتيجه هر نه اولورسه اولسون ، بز ، طلبة علومه ، [بخرج الحى من الميت و بخرج الميت من الحى] آيت التهيه سنى دائماً خاطرلرند طوتاراق منكسر الحيال اولمامه لرينى ، درسلىنه كال اهتمام ايله چالشمالرينى بتون صفوت و صميميت مزله توصيه و تمنى ايدرز .

ى . ع

دارالحفاظلرك مى

نومبر تربسات قانونك هانكى ماده سه مبتنير ؟

كرك آناطوليد ، كرك استانبولده كى حفظ قرآن ايله تعليم قراشده بولونان مؤسسات علميه نك ده سسد ايدلشكده اولدينى خبر آلييور . اساساً مدارسك الغاسى حقنده بيله قانونده بر ماده دكل ، بر كله يوق ايكن بو والغا كيفيتى دارالحفاظلره ده تشميلك هانكى فقره قانونيه استناد ايتديريلديكى سؤاللى جوابسز قالمقده در . كوروشد . يكمز مبعوثلرك هيچ بريسى بويله بر ماده ، ياخود فقره قانونيه دن معلوماتدار اولمادقلىنى بيان ايدىورلر . بويله اولدينى حالده متعدد عللرده دارالحفاظلرك سسد اولوندينى تحقق ايدىيور . مسدوديتى